

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Juridinių asmenų registras. Kodas 188693060. Kęstučio 4, LT-83152 Pakruojis. Tel. (8-421) 69 084, Faks. (8-421) 61 413. E.paštas i.urmoniene@pakruojis.lt

Pakruojo rajono savivaldybės tarybai

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2010 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2011 m. vasario 4 d.

Pakruojis

2010 m. Pakruojo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos (toliau — Tarnyba) veiklos ataskaita teikiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentu ir Tarnybos veiklos nuostatais.

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, prižiūrėdama, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai, atlieka Vietos savivaldos įstatyme numatytas funkcijas. Pagrindinės šiame įstatyme nustatytos funkcijos:

- atlikti išorės finansinį ir veiklos auditą savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse;
- kiekvienais metais rengti ir reglamente nustatytais terminais ir tvarka teikti savivaldybės tarybai išvadą dėl savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos ir išvadą dėl pateikto tvirtinti biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio;
- rengti ir savivaldybės tarybai teikti sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir teikimo, garantijų suteikimo ir laidavimo kreditoriams už savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamas paskolas.

Be šių išvardintų funkcijų, savivaldybės kontrolės ir audito tarnyboms priskirtos ir kitos Vietos savivaldos ir kituose įstatymuose nustatytos funkcijos.

Tarnybos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais. Tarnyba atskaitinga Pakruojo rajono savivaldybės tarybai.

2010 m. Tarnyboje dirbo dvi darbuotojos: savivaldybės kontrolierė Irena Urmonienė ir vyriausioji specialistė Daiva Mykolaitienė.

Tarnyba savo veiklą vykdo pagal Pakruojo rajono savivaldybės tarybos patvirtintus veiklos nuostatus. Kiekvienais metais darbas vykdomas pagal patvirtintą veiklos planą. Audituojami subjektai atrenkami pagal nustatytus atrankos kriterijus.

Tarnybos atliekamo finansinio audito tikslas — ištirti ir informuoti vadovybę, ar teisingai parengta finansinė atskaitomybė, ar ji atspindi viską, kas vyko per ataskaitinį laikotarpį, ar ūkinės operacijos teisingai užfiksuotos apskaitoje ir atskaitomybėje. Audito procesas apima ir biudžeto formavimo, ir vykdymo proceso, vidaus kontrolės, finansų valdymo, apskaitos sistemos tyrimą, audituojamo subjekto sudarytų sutarčių ir sprendimų, susijusių su turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, teisėtumo vertinimą

Audito metu teikiamos rekomendacijos dėl veiklos, apskaitos, vidaus kontrolės tobulinimo, siekiama, kad savivaldybės turtas, materialiniai ir žmogiškieji ištekliai būtų administruojami ir valdomi teisės aktų nustatyta tvarka. Dalį rekomendacijų audituojamas subjektas turi galimybę įvykdyti audito metu. Visais atvejais ataskaitose nustatyti dalykai ir kiti netikslumai išsamiai aptariami su vadovu, apskaitos darbuotojais.

Užbaigus auditą, dėl audito ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įstaigas prašome parengti rekomendacijų įgyvendinimo planą. Įstaiga turi teisę pagal prioritetus ir esamas galimybes nusistatyti Tarnybos pateiktų rekomendacijų vykdymo priemones ir eiliškumą.

Jei rekomendacijos nevykdomos, informuojamas savivaldybės meras, Kontrolės komitetas, savivaldybės administracijos direktorius, Vyriausybės atstovas Šiaulių apskrityje.

Mūsų darbo rezultatas yra ir prevencinis darbas – siekti, kad ateityje būtų išvengta tų pačių klaidų ir teisės aktų pažeidimų.

Pagal galiojančias Vietos savivaldos įstatymo nuostatas 2010 m audito ataskaitos ir išvados skelbiamos internetiniame tinklalapyje www.pakruojis.lt.

2010 m. atlikti (užbaigti) auditai:

1. 2009 m. finansinis auditas Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Žeimelio seniūnijoje.
2. 2009 m. finansinis auditas Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Rozalimo seniūnijoje.
3. 2009 m. finansinis auditas Pakruojo rajono Balsių pagrindinėje mokykloje.
4. 2009 m. finansinis auditas Pakruojo rajono Klovainių pagrindinėje mokykloje.
5. 2009 m. finansinis auditas VšĮ Pakruojo verslo informacijos centre.
6. Pakruojo rajono savivaldybės 2009 m. biudžeto vykdymo vertinimo auditas.
7. Pakruojo rajono savivaldybės 2009 m. biudžeto įvykdymo ataskaitos auditas. *Išvada pateikta savivaldybės tarybai.* Atliekant auditą buvo atlikti ribotos apimties patikrinimai savivaldybės įstaigose/savivaldybės administracijos padaliniuose: Pakruojo rajono savivaldybės administracijos

Finansų skyriuje, Apskaitos skyriuje, Vietinio ūkio ir statybos skyriuje, Švietimo skyriuje, Pakruojo seniūnijoje, Pakruojo „Žemynos“ pagrindinėje mokykloje, Pakruojo „Atžalyno“ gimnazijoje, Balsių pagrindinėje mokykloje, Klovainių pagrindinėje mokykloje, Rozalimo vidurinėje mokykloje, Pakruojo vaikų lopšelyje - darželyje „Vyturėlis“.

8. Pakruojo rajono savivaldybės 2009 m. nuosavybės teise bei valstybei nuosavybės teise priklausančio, savivaldybės patikėjimo teise valdomo turto ataskaitos auditas. *Išvada pateikta savivaldybės tarybai.*

9. Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir statybos skyriaus 2009 m. Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų panaudojimo auditas.

10. Patikrinimas pagal Savivaldybės tarybos pavedimą Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centre. *Ataskaita pateikta savivaldybės tarybai.*

11. Patikrinimas pagal Pakruojo rajono savivaldybės tarybos pavedimą dėl Pakruojo dvaro sodybos nuomos sutarties sudarymo vertinimo. *Ataskaita pateikta savivaldybės tarybai.*

10. Pakruojo rajono savivaldybės galimybių imti 2000 tūkst.Lt trumpalaikę paskolą iš valstybės biudžeto arba atidaryti 2000 tūkst.Lt kreditinę liniją vertinimas (2010-03-23) ir 2000 tūkst.Lt ilgalaikės paskolos gavimo galimybių vertinimas (2010-09-29). *Abi išvados pateiktos savivaldybės tarybai.*

11. Pakruojo rajono savivaldybės galimybių suteikti garantijas vertinimas:

- 1) 100 000 Lt VšĮ Pakruojo ligoninei imant paskolą esant apyvartinių lėšų trūkumui,
- 2) 1 629 450 Lt UAB „Pakruojo šiluma“ imant paskolą investiciniam projektui vykdyti,
- 3) 868 tūkst.Lt UAB „Pakruojo vandentiekis“ imant paskolą investiciniam projektui vykdyti,
- 4) 450 tūkst.Lt AB „Pakruojo autotransportas“ imant paskolą kreditoriniams įsiskolinimams dengti,
- 5) 99,08 tūkst.Lt suteiktos garantijos UAB „Pakruojo vandentiekis“ padidinimo (iki 967,08 tūkst.Lt).

Išvardintos išvados pateiktos savivaldybės tarybai.

Atlikus finansinius auditus:

1) trim atvejais pareikšta besąlyginė (teigiama) nuomonė — dėl Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Žemelio seniūnijos, VšĮ Verslo informacijos centro finansinių ataskaitų ir Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir statybos skyriaus 2009 m. Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų panaudojimo ataskaitos;

2) dviem atvejais pareikšta sąlyginė nuomonė — dėl Pakruojo rajono Balsių pagrindinės mokyklos, Pakruojo rajono Klovainių pagrindinės mokyklos finansinių ataskaitų;

3) vienu atveju atsisakyta pareikšti nuomonę apie Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Rozalimo seniūnijos finansines ataskaitas.

Dėl Pakruojo rajono savivaldybės 2010 m. biudžeto vykdymo ataskaitos ir dėl Pakruojo rajono savivaldybės 2009 m. nuosavybės teise bei valstybei nuosavybės teise priklausančio, savivaldybės patikėjimo teise valdomo turto ataskaitos buvo pareikštos sąlyginės nuomonės. Dalykai, į kuriuos buvo atsižvelgta, formuojant šias nuomones, buvo pateikti savivaldybės tarybai pateiktose išvadose.

Taryba gavo 8 skundus, 4 iš jų anoniminius. Į visus juos buvo reaguota: 5 atvejais buvo atlikti patikrinimai/apsilankyta vietoje, dviem atvejais skundai perduoti tirti pagal kompetenciją savivaldybės administracijai, vienu atveju – apie situaciją dėl nevalytų užpustytų kelių aiškintasi su Klovainių seniūnu. Atlikus patikrinimus nustatyta, kad skunduose pateikti faktai pasitvirtino. Patikrinimai atlikti:

1) Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centre — dėl teisės aktų laikymosi vykdant viešuosius pirkimus, nurašant medžiagas ir maisto produktus, apskaitant ir naudojant ilgalaikį turtą,

2) Linkuvos socialinių paslaugų centre — dėl centre gyvenančių nesavarankiškų (neveiksnių, ribotai veiksnų ar kitų, negalinčių disponuoti savo pinigais) gyventojų asmeninių pinigų apskaitos, naudojimo ir saugojimo,

3) savivaldybės administracijos Apskaitos skyriuje – dėl išeitinių kompensacijų apskaičiavimo.

Savivaldybės administracijos direktorė dėl pažeidimų vienu iš šių atvejų skyrė papeikimą Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centro direktorei, kitu atveju — Linkuvos socialinių paslaugų centre buvo atleista iš darbo aplaidžiai savo pareigas atlikusi darbuotoja.

Savivaldybės administracijos direktorei, Kontrolės komitetui buvo teikta informacija apie savivaldybės kontroliuojamų įmonių darbuotojų darbo užmokesčio nustatymą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo nuostatomis buvo teiktas pasiūlymas savivaldybės įmonių savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai nustatyti įmonių vadovujančių darbuotojų apmokėjimo tvarką, kuria turėtų vadovautis įmonių valdybos, nustatančios vadovujančių darbuotojų darbo užmokestį.

Taip pat Kontrolės komiteto posėdžio metu, dalyvaujant savivaldybės administracijos direktorei, buvo siūlyta parengti ir patvirtinti savivaldybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo akcinėse ir uždaroje akcinėse bendrovėse taisykles, nustatyti savivaldybės administracijos direktoriaus — savivaldybės akcijų valdytojo — patikėjimo teise valdančio savivaldybei nuosavybės teise priklausančias akcijas, teises ir pareigas bei asmenų, kuriems suteikiami įgaliojimai atstovauti savivaldybei, teises ir pareigas.

Teikėme merui ir savivaldybės administracijos direktorei informaciją, reikalingą svarstant privatizavimo klausimus, apie UAB „Linkuvos vaistinė“ finansinę būklę, vertinome apskaitos atitikimą faktinei padėčiai.

Atsižvelgiant į 2010 m. savivaldybės biudžeto asignavimų mažinimą visoms išlaidų rūšims ir su tuo susijusią riziką dėl netinkamo asignavimo naudojimo, bei žiniasklaidoje viešinamus vis naujus grynų pinigų pasisavinimo atvejus, 2010 m. gruodžio mėn. buvo patikrinta, kaip savivaldybės įstaigos tvarko grynųjų pinigų apskaitą. Patikrinimai, grynų pinigų inventorizacijos buvo atliktos: Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centre, Pakruojo „Versmės“ pradinėje mokykloje, VšĮ Verslo informacijos centre, Linkuvos socialinių paslaugų centre. Pinigų trūkumas nebuvo nustatytas, tačiau pareikštos pastabos dėl atsakomybės paskirstymo ir apskaitos tvarkymo.

Tarnybos veiklos plano vykdymas, audito ataskaitos ir išvados buvo aptartos Pakruojo rajono savivaldybės tarybos Kontrolės komiteto posėdžiuose.

2010 m. Tarnybos raštvedyba buvo tvarkoma ir dokumentai saugomi pagal su Šiaulių apskrities archyvu suderintą dokumentacijos planą.

Dalyvavome Pakruojo rajono savivaldybės tarybos ir Pakruojo rajono savivaldybės tarybos Kontrolės komiteto posėdžiuose, kai kuriuose savivaldybės administracijos pasitarimuose.

Kėlėme kvalifikaciją dalyvaudamos mokymuose, kurie buvo organizuoti vykdant iš ES lėšų finansuojamą projektą „Šiaulių apskrities savivaldybių kontrolierių administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“, projekto kodas Nr. VP1-4.1-VRM-04-R-61-003 – 20 dienų trukmės mokymai.

PRIDEDAMA. Informacija apie auditų metu nustatytus dalykus, pateiktas rekomendacijas ir audituotų subjektų rekomendacijų plano įgyvendinimą, audito metu nustatytų trūkumų šalinimą, 11 lapų.

Savivaldybės kontrolierė

Irena Urmonienė

**INFORMACIJA APIE AUDITŲ METU NUSTATYTUS DALYKUS, PATEIKTAS REKOMENDACIJAS IR AUDITUOTŲ SUBJEKTŲ
REKOMENDACIJŲ PLANO ĮGYVENDINIMĄ, AUDITŲ METU NUSTATYTŲ TRŪKUMŲ ŠALINIMĄ**

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2009 M. BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMO ATASKAITA
Audito metu nustatyti dalykai
1. Vertinant savivaldybės biudžeto rengimo procesą, nustatyta, kad biudžetinės įstaigos teikė po keletą planuojamų asignavimų skaičiavimo variantų, kurie nebuvo registruojami eilės tvarka, todėl nematyti kuris iš jų paskutinis ir kuriuo vadovautasi rengiant biudžeto projektą. Pateiktose darbo užmokesčio poreikio apskaičiavimo lentelėse Finansų skyriaus darbuotojai atliko pataisymus, tačiau nenurodytos priežastys, nėra patikrinimus atlikusių dabuotojų parašų.
2. Biudžeto asignavimų mažinimo procesas savivaldybės administracijoje nebuvo reglamentuotas, t.y. nepatvirtintas joks norminis dokumentas, kuriuo būtų reglamentuojama, kaip ir kiek sumažinti biudžeto išlaidas, kokiais principais vadovautis, koks yra atskaitos taškas apskaičiuojant mažinti reikiamą sumą, todėl negalima patvirtinti, kad procesas buvo skaidrus ir teisingas. Finansų skyriuje nesukurta kontrolės sistema, kuri užtikrintų, kad nevykdant biudžeto savivaldybė pervesdų asignavimus prekėms, paslaugoms ir kitiems poreikiams tenkinti laikydamosi ir nepažeisdama savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintos finansavimo eiliškumo tvarkos (Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto projekto rengimo, vykdymo, biudžeto asignavimų administravimo ir atskaitomybės taisyklių 41 p.).
3. Nebuvo parengtas ir patvirtintas 2008 m. gruodžio 31 d. kreditinio įsiskolinimo - 2196,5 tūkst.Lt dengimo 2009 m. grafikas.
4. Atliekant ribotos apimties auditus įstaigose (10 asignavimų valdytojų), nustatyta, kad 2008 m. jie apskaitoje neapskaitė ir neatvaizdavo ataskaitose 387,7 tūkst.Lt savo veikloje patirtų išlaidų. Šia suma buvo sumažintas kreditinis įsiskolinimas 2008 m. gruodžio 31d. ir padidintos (priskirtos 2009 m.) 2009 m. išlaidos. Tos pačios įstaigos 2009 m. rugsėjo 30 d. būklei apskaitoje neapskaitė ir ataskaitose neatvaizdavo 2009 m. patirtų 259,9 tūkst.Lt išlaidų. Kreditinis įsiskolinimas 2009 m. rugsėjo 30 d. buvo sumažintas 276,0 tūkst.Lt.
5. Vertinant savivaldybės paskolas, pagal Finansų ministerijos duomenis nustatyta, kad 2009 m. rugsėjo 30 d. Pakruojo rajono savivaldybės skolos sudaro 45,3 % nuo savivaldybės biudžeto pajamų (be dotacijų). Pagal procentinę išraišką tai daugiausiai visoje respublikoje turinti skolų savivaldybė (išskyrus Vilniaus miesto savivaldybę, kuriai taikomas didesnis skolos limitas). Savivaldybės iš paskolos finansuojamų objektų sąrašai, patvirtinti Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2008-02-28, 2008-10-30 sprendimais Nr. T-60 ir T-358 parengti nesilaikant Vietos savivaldos įstatymo nuostatų ir LR Vyriausybės 2004-03-26 nutarimu Nr. 345 patvirtintų savivaldybės skolinimosi taisyklių - neįvardyti konkretūs investiciniai projektai (ES) ir kiekvienam jų skirta suma. Savivaldybės administracija skirsto ir perskirsto paskolos lėšas konkrečioms projektams. Lėšas konkrečioms tikslams turėtų skirti savivaldybės taryba. Savivaldybė nedisponuoja suvestinių duomenų registrais, kuriuose būtų kaupiama informacija apie investicinių projektų vykdymo eigą, finansavimą ir kitus projektų administravimo valdymui, piniginių srautų planavimui reikalingus duomenis. Planuojant, kokie investiciniai projektai bus vykdomi vien savivaldybės lėšomis, nedokumentuota projektų atranka, projektai atrinkti pagal neapibrėžtus kriterijus ir tvarką.
6. Išanalizuoti 2008-2009 m. savivaldybės tarybos sprendimai, dėl pritarimo rengti ir teikti paraiškas dėl ES ir kitos tarptautinės paramos dalinio projektų finansavimo bei skirti savivaldybės biudžeto ar paskolos lėšas daliniam projektų finansavimui ir pasirašyti paramos gavimo sutartį. Pastebėta, kad teikiant savivaldybės tarybai svarstyti klausimą, neteikiami paaiškinamieji raštai apie numatytas vykdyti priemones, jų naudingumą, tikslingumą, atitiktį Pakruojo rajono savivaldybės 2007—2013 metų strateginiam plėtros planui, yra atvejų, kai konkrečiai neapibrėžta savivaldybė teksianti finansuoti projekto dalis – nurodoma procentine išraiška, bet nenurodoma bendra vertė. Susiklosto tokia praktika, kad investicinių projektų paramos sutartys pasirašomos neturint savivaldybės tarybos pritarimo konkrečiai savivaldybės išlaidų projektui vykdyti daliai pinigine išraiška.
7. 2005-2009 m. ilgalaikių paskolų lėšomis buvo dengta investicinių projektų (ES) savivaldybei priklausanti finansuoti dalis, apibrėžta paramos teikimo sutartyse – 3247,4 tūkst.Lt ir padidėjusios (pripažintos netinkamomis) šių investicinių projektų išlaidos – 5578,91 tūkst.Lt, iš viso: 8826,31 tūkst.Lt; sutartyse numatyta šiems projektams parama (ES) – 28909,8 tūkst.Lt, faktiškai gauta parama (ES) - 26341,2 tūkst.Lt, t.y. 2568,6 tūkst.Lt mažiau (konkrečiau - audito ataskaitoje). Savivaldybė yra inicijavusi, pradėjusi rengti ar vykdyti ganėtinai daug investicinių projektų ir yra galimos problemos susijusios su šių projektų administravimo valdymu, vykdymu ir finansavimu, yra rizika, kad dėl lėšų stokos pradėti vykdyti projektai gali būti neužbaigti.
8. Savivaldybės kontroliuojamoms įmonėms eilę metų buvo skiriamos savivaldybės paimtų paskolų lėšos turtui įsigyti, lizingo įmokoms sumokėti, paskolai gražinti, kreditoriniams įsiskolinimams dengti, pastatams remontuoti, darbams atlikti ir pan. (išsamiau - audito ataskaitoje). Kadangi šių įmonių įstatinis kapitalas nebuvo didinamas, liko neišspręstas klausimas dėl turto, kurį įsigijo minėti subjektai iš savivaldybės biudžeto lėšų, nuosavybės.

9. Palyginus surinktus iš mokyklų mokinių pavėžėjimo išlaidų duomenis už 2008 m ir 2009 m. sausio-rugsėjo mėn. ir eliminavus kainų pokyčio įtaką dėl pasikeitusios skaičiavimo metodikos, nustatyta, kad mokinių pavėžėjimas 2009 m. rugsėjo mėn. kainavo 17,6 tūkst.Lt daugiau negu 2008 m. rugsėjo mėn., t.y. 35,47 %. Apytiksliai apskaičiuota, kad pavėžėjimo išlaidos dėl pasikeitusios (nuo 2009 m. kovo 1 d.) išlaidų kompensavimo metodikos švietimo įstaigose kovo-rugsėjo mėnesiais pabrango 69,7 tūkst.Lt. Naujoji metodika neatitinka Transporto lengvatų įstatymo nuostatų pagal kurias kelionės išlaidos turi būti kompensuojamos tam, kas jas patiria ir būtent tiek, kiek patiria (ne pagal apskaičiuotą išvestinį dydį).

Rekomendacijos ir pastabos dėl audito metu nustatytų dalykų	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas, Rekomendacijų vykdymas, ataskaitoje pateiktų trūkumų ištaisymas
Rekomendacijų įgyvendinimo planą ir informaciją apie jų įgyvendinimą Pakruojo rajono savivaldybės administracija buvo įpareigota pateikti iki 2010-03-04	Pateikė pavėluotai - 2010-08-24 įsakymas Nr. A-510, papildomai pateikta 2011-02-10 raštas Nr. 335
1. Reglamentuoti, <i>kaip</i> savivaldybės administracijoje turi būti vykdomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimo Nr. 543 34 p. (nauja redakcija: 2004-06-20 Nr. 751): „savivaldybių administracijos tikrina, ar programų sąmatų projektuose pateikti skaičiavimai yra tikslūs, ar laikytasi taupumo režimo, ar numatyti asignavimai esamiems įsiskolinimams padengti, prirėikus patikslina asignavimus (atsižvelgdami ir į savivaldybių biudžetų bendras finansines galimybes) ir įtraukia juos į savivaldybių biudžetų projektus.“	<i>Rekomendaciją planuojama įgyvendinti iki 2011-06-01.</i> Papildomai pranešta, kad Finansų skyriaus vyrenioji specialistė, asakinga už biudžeto projekto tikrinimą, pateiktų programų sąmatų skaičiavimus sutikrina pagal pateiktus duomenis, deda antspaudą ir pasirašo.
2. Parengti ir teikti savivaldybės tarybai tvirtinti finansavimo, kai nevykdomas biudžeto pajamų planas, tvarką, kurią būtų galima realiai vykdyti. Nustatyti, kokiais principais, esant būtinybei, mažinami asignavimai jų valdytojams.	<i>Rekomendaciją planuojama įgyvendinti iki 2011-06-01. Administracijos direktorės 2010-05-27 įsakymu Nr. A-290 Finansų skyrius buvo įpareigotas iki 2010 m. liepos 1 d. parengti ir teikti savivaldybės tarybai tvirtinti finansavimo, kai nevykdomas biudžeto pajamų planas, tvarkos aprašą. Priemonė neįgyvendinta. Naujų priemonių, išskyrus jau naudojamas tvarkas, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos patvirtintas 2007-11-29 Nr. T-383, 2008-12-29 Nr. T-432 ir 2010-02-18 sprendimo Nr. T-40 6 p. nustatytą nuostatą dėl finansavimo laikinosios eilės tvarka, kuris iš esmės prieštarauja tiek anksčiau paminėtiems sprendimams, tie to paties sprendimo 5 p., parengta nebuvo.</i>
3. Rengiant 2010 m. savivaldybės biudžetą, numatyti reikiamų asignavimų dalį 2010 m. sausio 1 d. susidariusiam įsiskolinimui už suteiktas paslaugas, atliktus darbus ir įsigytas prekes padengti, parengti įsiskolinimo dengimo grafiką.	Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2010-02-18 sprendimo Nr. T-40 3.2 p. asignavimų valdytojai įpareigoti sudarant ir tvirtinant 2010 metų programų sąmatas numatyti reikiamus asignavimus 2009-12-31 susidariusiems įsiskolinimams, tačiau planuojant biudžeto išlaidas 2009-12-31 susidariusiam kreditiniam įsiskolinimui - 4259,4 tūkst.Lt lėšos nebuvo numatytos. Administracijos direktorės 2010-02-26 įsakymu Nr. A-102a patvirtintas kreditorinio įsiskolinimo dengimo grafikas. Papildomai pranešta, kad rengiant 2011 m. savivaldybės biudžeto projektą bus numatyta reikiama asignavimų dalis 2011-01-01 susidariusio kreditinio įsiskolinimo, ilgesnio kaip 45 dienos, dengimui.
4. Nustatyti biudžetinių įstaigų darbuotojų atsakomybę už buhalterinei apskaitai reikalingų dokumentų perdavimą apskaitą tvarkantiems darbuotojams (Finansų ministro 2005m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170). Nustatyti kontrolės priemonės užtikrinančias, kad laiku ir teisingai būtų apskaitomi įsiskolinimai ir parengiama teisinga finansinė atskaitomybė.	<i>Administracijos direktorės 2010-05-27 įsakymu Nr. A-290 Apskaitos skyrius buvo įpareigotas iki 2010 m. liepos 1 d. nustatyti biudžetinių įstaigų darbuotojų atsakomybę už buhalterinei apskaitai reikalingų dokumentų įforminimo ir pateikimo reikalavimus, nustatyti kontrolės priemones, užtikrinančias, kad laiku ir teisingai būtų apskaitomos skolos ir parengiama teisinga finansinė atskaitomybė. Priemonė nebuvo įgyvendinta.</i> Papildomai pranešta, kad susitikimo metu įstaigų vadovai ir buhalteriai įpareigoti paskirti atsakingą darbuotoją už buhalterinei apskaitai reikalingų dokumentų surinkimą.

<p>5. Parengti ir patvirtinti Pakruojo rajono savivaldybės lėšų, skirtų investicijoms planavimo, skyrimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės tvarką. Tobulinti investicinių projektų administravimo valdymo ir vykdymo sistemą.</p>	<p><i>Rekomendacijai įgyvendinta dalinai. Administracijos direktorės 2010-05-27 įsakymu Nr. A-290 Investicijų ir turto skyrius įpareigotas iki 2010 m. liepos 1 d. parengti projektą, finansuojamą iš Europos Sąjungos fondo lėšų, planavimo, rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašą. Apskaitos skyrius įpareigotas iki 2010 m. liepos 1 d. parengti projektą, finansuojamą iš Europos Sąjungos fondo lėšų, administravimo ir kontrolės aprašą.</i></p> <p>Tarybai pateiktas tik projektų, finansuojamų iš Europos Sąjungos fondo lėšų, administravimo ir kontrolės aprašas, patvirtintas savivaldybės direktorės įsakymu.</p>
<p>6. Taupant biudžeto išlaidas, moksleivių kelionės išlaidas į mokyklą kompensuoti moksleivių tėvams pagal moksleivių pateiktus bilietus, t.y. vadovautis Transporto lengvatų įstatymu – kelionės išlaidas kompensuoti tam, kas jas patiria (o ne tiesiogiai vežėjams pagal formulę apskaičiuojan važiavusiųjų moksleivių skaičių).</p>	<p><i>Priemonės, kurios pakeistų esamą situaciją ir mokinių pavėžėjimas kainuotų pigiau ir atitiktų Transporto lengvatų įstatymo nuostatas, nenumatytos.</i></p>

KLOVAINIŲ SUTRIKUSIO INTELEKTO JAUNUOLIŲ CENTRO PATIKRINIMO ATASKAITA

Audito metu nustatyti dalykai

1. Viešieji pirkimai ataskaitoje paminėtais atvejais Centre buvo atliekami nesivadovaujant Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintomis Supaprastintų pirkimų taikant įprastinę komercinę praktiką vykdymo taisyklėmis, vėliau, Centro direktorės įsakymu patvirtintomis Centro supaprastintų viešųjų mažos vertės pirkimų taisyklėmis - atvejais, kai nebuvo apklausiami mažiausiai 3 tiekėjai, nepildomos tiekėjų apklausos pažymos, neregistruojami pirkimai nustatytos formos mažos vertės pirkimų žurnale. Už viešųjų pirkimų organizavimą ir vykdymą atsakinga Centro direktorė, bei pirkimų organizatoriumi paskirta Centro direktorės pavaduotoja.
2. Dvi sutartys dėl maisto produktų pirkimo buvo pasirašytos pirkimo komisijai pirkimus atlikus apklausos būdu. Abiem atvejais pasiūlymus teikė tik po vieną tiekėją. Pasirašytose maisto prekių pirkimo sutartyse, sutarties sąlygos nustatytos palankesnės ne Centrai, bet prekių tiekėjui. Atsakinga sutartis pasirašiusi Centro direktorė ir pirkimų komisija.
3. 2007 m., nesilaikant Supaprastintų pirkimų taikant įprastinę komercinę praktiką vykdymo taisyklių, buvo įsigyta kepimo spinta su konvekcine orkaite, kaina 6785 Lt, gastronomiciniai indai, kaina 627,76 Lt, naudota viryklė su gartraukiu, kaina 1180 Lt. Prekės buvo įsigytos planuojamai įrengti naujai virtuvei, kuri turėjo būti įrengta pagal higieninius reikalavimus, pastačius priestatą. Tačiau pasikeitus situacijai parengtas investicinis priestato statybos projektas liko neįgyvendintas. Centras esamomis sąlygomis neturi galimybės naudoti šias įsigytas materialines vertybes. Lėšos iš savivaldybės biudžeto buvo skirtos pagal Pakruojo rajono savivaldybės tarybai, Pakruojo rajono savivaldybės administracijai, Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Finansų skyriui, Socialinės rūpybos skyriui pateiktą Centro direktorės motyvuotą prašymą. Savivaldybės tarybos 2007-12-20 sprendime Nr.T-405 buvo įvardinta viena iš skiriamų lėšų paskirčių – 6800 Lt konvekcinei krosniai įsigyti. Už viešuosius pirkimus atsakinga Centro direktorė, pirkimo komisija ir pirkimų organizatorius. Pirkimų organizatorė raštu paaiškino, kad apie šiuos pirkimus neturėjo jokios informacijos.
4. Nepatvirtintas asmenų turinčių teisę pasirašyti valgiaraščiuose – reikalavimuose sąrašas. Valgiaraščiuose nepasirašo jį pildžiusi dietologė ir pagal jį maisto produktus gavusi virėja. Nevykdoma išduotų maisto produktų sunaudojimo kontrolė. Atsakinga Centro direktorė, Centro direktorės pavaduotoja.
5. Centro apskaitoje (ir finansinėje atskaitomybėje) nėra duomenų, apie Centro patalpas ir automobilį, kuriuo Centras naudojasi. Nepateikti dokumentai, įteisinantys naudojimąsi patalpomis ir automobiliu.
6. Centras atliko metinę ilgalaikio turto inventorizaciją, tačiau neinventorizavo kitų buhalterinių sąskaitų likučių pagal Inventorizacijos taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 719. Atsakinga Centro direktorė, inventorizacijos komisija.
7. Nepateikti nurašyto iš apskaitos netinkamu naudoti pripažinto kompiuterio likvidavimą patvirtinantys dokumentai. Atsakinga Centro direktorės pavaduotoja.

Rekomendacijų įgyvendinimo planą ir informaciją apie jų įgyvendinimą Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centras buvo **įpareigotas pateikti iki 2010-03-20**

Pateikė pavėluotai: 2010-04-30 raštas Nr. 67, rekomendacijų įgyvendinimo planas pateiktas 2010-05-10 Nr. 69, informacija apie tolesnį rekomendacijų vykdymą - 2010-06-30 raštas Nr. 97

1. Atliekant viešuosius pirkimus, pasirašant pirkimo sutartis, siekti Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų tikslų, laikytis Supaprastintų viešųjų mažos vertės pirkimų taisyklių. Surinkti daugiau informacijos apie potencialius tiekėjus, prieš vykdant pirkimus įvertinti rinkos kainas.	Direktoriaus pavaduotojai, atsakingai už viešuosius pirkimus, įsakyta griežtai laikytis patvirtintų Centro supaprastintų viešųjų mažos vertės pirkimo taisyklių. Įsipareigojo parengti naujas viešųjų pirkimų taisykles ir jas paskelbti CVP informacinėje sistemoje (iki 2010-06-30). 2010-06-22 įsakymu Nr. 22-V patvirtintos naujos supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės.
2. Parengti pirkimų planą, pirkimus planuoti atsižvelgiant į prekių poreikį, sunaudojimo normas ir skirtą finansavimą. Paskirti atsakingą už pirkimų plano parengimą asmenį.	2010-02-19 įsakymu Nr. 6-V paskirtas asmuo atsakingas už viešųjų pirkimų plano sudarymą (direktorės pavaduotoja). Tuo pačiu įsakymu patvirtintas 2010 m. pirkimų planas.
3. Nustatyti kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad prekės būtų įsigyjamoms nustatyta tvarka atlikus viešuosius pirkimus. Peržiūrėti darbuotojams pavestų funkcijų, susijusių su prekių (paslaugų) įsigijimu ir naudojimu, paskirstymą ir kontroliuoti, kaip jos vykdomos.	Įsipareigota direktorės įsakymais nustatyti įsigyjamų prekių kontrolės procedūras ir darbuotojams pavestų funkcijų paskirstymą ir kontrolę (iki 2010-06-30). 2010-06-23 įsakymu Nr. 23-V sudaryta Centro materialinių vertybių tikrinimo komisija, patvirtintas komisijos darbo tvarkos aprašas. Komisijos nariai su įsakymu supažindinti pasirašytinai.
4. Reglamentuoti valgiaraščio – reikalavimo pildymą, patvirtinti asmenų, turinčių teisę jame pasirašyti, parašus.	2010-02-22 įsakymu Nr. 9-V patvirtintas sąrašas asmenų, turinčių teisę pasirašyti valgiaraštyje (dietistė-slaugytoja, direktorės pavaduotoja, virėja). Asmenys su įsakymu supažindinti pasirašytinai. Tuo pačiu įsakymu patvirtintas valgiaraščio-reikalavimo pildymo reglamentas.
5. Pateikti Centro patalpų ir automobilio naudojimąsi įteisinančius dokumentus, bei atvaizduoti šias ūkines operacijas apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje.	Įsipareigota raštu kreiptis į Pakruojo rajono savivaldybę dėl naudojimosi pastatu įteisinančių dokumentų (iki 2010-05-28). <i>Apie naudojimąsi automobiliu informacija nepateikta. Vėliau papildomos informacijos nepateikta.</i>
6. Užbaigti inventorizaciją ir pateikti jos medžiagą peržiūrai.	Inventorizacija užbaigta iki 2010-03-19, pateikta peržiūrai.
7. Pateikti nurašyto iš apskaitos netinkamu naudoti pripažinto kompiuterio likvidavimą patvirtinančius dokumentus.	Kompiuteris likviduotas - pateikta dokumento kopija.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS VIETINIO ŪKIO IR STATYBOS SKYRIAUS KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS LĖŠŲ PANAUDOJIMO PAGAL TIKSLINĘ PASKIRTĮ PATIKRINIMO ATASKAITA

Audito metu nustatyti dalykai

Pareikšta besąlyginė nuomonė

Rekomendacijų nepateikta

2009 METŲ FINANSINIO AUDITO VIEŠOJOJE ĮSTAIGOJE PAKRUOJO VERSLO INFORMACIJOS CENTRAS ATASKAITA

Audito metu nustatyti dalykai

1. Nuo 2009 m. spalio 20 d. Centre buhalterė nebedirba. Įstaigos kasos vedimą ir buhalterinės apskaitos tvarkymą perėmė direktorė. Tuo pažeidžiama Buhalterinės apskaitos įstatymo 10 str. nuostata, kad subjekto apskaitą tvarko to subjekto struktūrinis padalinys ar vyriausiasis buhalteris arba pagal sutartį apskaitos paslaugas teikianti įmonė. Taip pat nevykdomi Finansų ministro 2003m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K-123 „Dėl minimalių finansų kontrolės reikalavimų patvirtinimo“ nustatyti reikalavimai finansų kontrolei. Vienas iš jų numato, kad “turi būti užtikrintas tinkamas pareigų atskyrimas, t. y. vienas viešojo juridinio asmens [...] darbuotojas negali tuo pačiu metu būti atsakingas už ūkines operacijas [...] arba įsipareigojimų tretiesiems asmenims tvirtinimą, vykdymą ir apskaitą.”

2. Su Centro direktore nepasirašyta visiškos materialinės atsakomybės sutartis, kaip nustatyta Centro įstatų 47 p. ir Viešųjų įstaigų įstatymo 9 str. 5 dalyje. Centro buhalterė, buvusi materialiai atsakinga, išeidama iš darbo neperdavė jai priskirtų materialinių vertybių, neatlikta inventorizacija. Pažeista Inventorizacijos taisyklių (patvirtintų 1999 m. birželio 3 d. vyriausybės nutarimu Nr. 719, nauja nutarimo redakcija nuo 2008 m. balandžio 30 d.) 5 p. nuostata: „Keičiantis materialiai atsakingiems asmenims, turi būti inventorizuojama turto dalis, perduodama vieno materialiai atsakingo asmens kitam materialiai atsakingam asmeniui (pagal reikalų perdavimo ir priėmimo dienos būklę).“

3. Neatlikta metinė inventorizacija - nesivadovauta Inventorizacijos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 719, nevykdytas Apskaitos taisyklių 162 p. reikalavimas metinės finansinės atskaitomybės duomenis pagrįsti turto ir įsipareigojimų inventorizacijos duomenimis ir Centro Finansų kontrolės taisyklių 34 p. reikalavimas „turtas turi būti nustatyta tvarka inventorizuojamas.“
4. Centro direktorė ne visuomet kontroliavo kasos išlaidas – nepasirašė kasos išlaidų orderių. Pažeisti Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių (patvirtinta 2000-02-17 Vyriausybės nutarimu Nr. 179) reikalavimai: “[...] Pinigai iš kasos išmokami pagal kasos išlaidų orderį, [...] kurį pasirašo ūkio subjekto vadovas, vyriausiasis buhalteris (buhalteris) ir kasininkas.“
5. Ilgalaikio turto apskaitos kortelėse nenurodomi apskaitomą turtą identifikuojantys požymiai – įrašyta „nešiojamas kompiuteris“ (kortelė Nr. 103), „kompiuteris skystų kristalų“ (kortelės Nr. 109,110,111), „kondicionierius“ (kortelės Nr. 108,115) ir kt. analogiški atvejai.

Pareikšta besąlyginė nuomonė su pabrėžimo pastraipa

Rekomendacijų įgyvendinimo planą ir informaciją apie jų įgyvendinimą VŠĮ pakruojo verslo informacijos centras buvo įpareigotas pateikti iki 2010-05-14	Pateikė laiku - 2010-05-13
1. Buhalterinės apskaitos tvarkymą organizuoti vadovaujantis Buhalterinės apskaitos įstatymo 10 str. nuostatomis ir Finansų ministro įsakymu patvirtintais reikalavimais finansų kontrolei;	2010-05-12 Centre įdarbintas buhalteris (30 val. per mėnesį).
2. Pasirašyti visiškos materialinės atsakomybės sutartį su Centro direktore.	Visiškos materialinės atsakomybės sutartis pasirašyta 2010-05-03.
3. Atlikti 2009 m. inventorizaciją vadovaujantis Inventorizacijos taisyklėmis.	2010-05-12 atlikta inventorizacija pagal 2009-12-31 duomenis.
4. Vykdyti Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių 4, 12 punktų reikalavimus – pasirašyti taisyklėse nurodytus 2009 m. kasos dokumentus.	2009 m. kasos dokumentai pasirašyti.
5. Apskaitos kortelėse identifikuoti ilgalaikio turto vienetus, nurodant konkrečius požymius, kurie leistų vieną turto vienetą atskirti nuo kito (požymius pasirinkti pagal įsigijimo dokumentus, technines specifikacijas).	Apskaitos kortelėse identifikuoti ilgalaikio turto vienetai, nurodant konkrečius požymius, kurie leistų vieną turto vienetą atskirti nuo kito. Apskaitant ilgalaikį turtą ateityje įsipareigota laikytis audito rekomendacijų.
6. Numatyti kontrolės priemonės (būdus, procedūras) užtikrinančias Finansų kontrolės taisyklių laikymąsi.	Numatyta - pareigų atskyrimas (priimtas buhalteris).

2009 METŲ FINANSINIO AUDITO PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS ŽEIMELIO SENIŪNIJOJE ATASKAITA

Audito metu nustatyti dalykai

1. 2009 m. kasoje užpajamuota su kasos pajamų orderiais 4420 Lt vietinės rinkliavos pajamų, kurios atskaitingo asmens buvo priimtos pagal grynų pinigų priėmimo kvitus. Grynų pinigų priėmimo kvitai nebuvo saugomi kartu su kasos dokumentais. Tuo buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 17 d. nutarimu Nr. 179 patvirtintų Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių 10 p., pagal kurį atskaitingas asmuo gautus pinigus su jų gavimą įrodančiais dokumentais turi atiduoti į kasą. Pagal Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių 6 p. išmokėti pinigus iš kasos fiziniams asmenims, kurie nėra ūkio subjekto darbuotojai, leidžiama tik pagal kiekvienam fiziniam asmeniui atskirai išrašytus kasos išlaidų orderius, kuriuose turi būti įrašomi pinigų atsiimančio asmens tapatybę patvirtinančio dokumento pavadinimas ir numeris. Šios nuostatos nebuvo laikomasi išmokant pašalpas seniūnijoje - pašalpos išmokėtos išrašant vieną kasos išlaidų orderį visoms pagal žiniaraščius, pateiktus Socialinės rūpybos skyriaus, išmokėtoms pašalpoms.

2. Seniūnija išskaičiuotą iš darbo užmokesčio gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) skolą Valstybinei mokesčių inspekcijai apskaitydavo 173 sąskaitos „Atsiskaitymas su biudžetu“ kredite. Išskaičiuotas GPM buvo nuolat pravedinėjamas ne Valstybinei mokesčių inspekcijai, bet Pakruojo rajono savivaldybės administracijai debetuojuant 173 sąskaitą. Faktiškai seniūnija neturėjo pagrindo šiam įrašui. Audito metu nebuvo pateikti dokumentai, kuriais nustatyta tokia atsiskaitymo su Valstybine mokesčių inspekcija tvarka, nenustatytos kontrolės procedūros. Apskaitos politikoje, patvirtintoje Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktorės 2005 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. 439 taip pat nenustatytas tokių operacijų atlikimas.

3. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 17 str. 1 d. 21 p. kainas ir tarifus už savivaldybės biudžetinių įstaigų teikiamas atlygintinas paslaugas nustato savivaldybės taryba. Seniūnija išrašydama sąskaitas už patalpų šildymą Šiaulių apskrities paštui, TEO LT, AB ir Pakruojo J. Paukštelio viešajai bibliotekai, šildymo kainas nustato pagal jų pačių nusistatytą tvarką.

Pareikšta besąlyginė nuomonė su pabrėžimo pastraipa

Rekomendacijų įgyvendinimo planą ir informaciją apie jų įgyvendinimą Žeimelio seniūnija buvo įpareigota pateikti iki 2010-06-11	Pateikė laiku - 2010-06-07 raštu Nr. S-92
1. Sugriežtinti kasos ir banko operacijų atlikimo tvarką ir kontrolę.	Nuo 2010-04-30 grynų pinigų priėmimo kvitai, pašalpų išmokėjimo žiniaraščiai saugomi kartu su kasos dokumentais. Pinigai pagal pašalpų išmokėjimo žiniaraščius išmokami tik gavėjams pateikus asmens dokumentą, kurio duomenys įrašomi pašalpų išmokėjimo žiniaraštyje. Kasos operacijas atlieka tik tie asmenys, kuriems ši funkcija yra pavesta. 2010-05-05 įsakymu Nr. V-8 už pinigų priėmimo kvitų naudojimą, saugojimą, apskaitą ir išdavimą atsakinga paskirta socialinio darbuotoja.
2. Sutvarkyti GPM apskaitos ir atsiskaitymo su Valstybine mokesčių inspekcija procesą, apskaitą pagrįsti dokumentais pagal nustatytą tvarką.	Įsipareigota laikytis Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktorės 2010-06-07 įsakymu Nr. A-311 nustatytos GPM nuo A klasės pajamų, deklaracijų ir jų priedų teikimo tvarkos apraše nustatytos tvarkos.
3. Kreiptis į savivaldybės tarybą dėl šildymo paslaugos kainos (ar metodikos) nustatymo.	2010-06-04 kreiptasi į Pakruojo rajono savivaldybės administraciją dėl seniūnijos šildymo paslaugos kainos (ar metodikos) parengimo. <i>Sprendimo projektas dėl kainų (ar metodikos) nustatymo savivaldybės tarybai nebuvo teikiamas.</i>

2009 METŲ FINANSINIO AUDITO PAKRUOJO RAJONO BALSŲ PAGRINDINĖJE MOKYKLOJE ATASKAITA

Audito metu nustatyti dalykai

1. Sąskaitoje 02 „Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)“ neatliktas įrašas mažinantis apskaitomą nusidėvėjimo sumą. Todėl metų pabaigoje išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse nusidėvėjimo (pasyvas, 52 eil.) įrašyta 1,1 tūkst. Lt daugiau, o ilgalaikio turto fonde (pasyvas, 55 eil.) 1,1 tūkst. Lt mažiau.

2. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 m. apyskaitoje nurodyta turto likutinė vertė metų pabaigoje dėl skaičiavimo klaidos 9,0 tūkst. Lt didesnė, negu apskaitos registre ir balanse (189,6 tūkst. Lt).

3. Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse ilgalaikio turto vertė metų pradžioje (aktyvas, 3, 4 eil.) nesutampa su ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos ir ilgalaikio turto fondo likučių suma (pasyvas, 52,53,55 eil.).

4. Mokykla nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija (patvirtinta 2003 m. liepos 3 d. Finansų ministro įsakymu Nr. 1K-184, su pakeitimais) paskirstydama išlaidas pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius: suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje 7,1 tūkst. Lt darbdavių socialinės paramos (išėitinių išmokų ir nedarbingumo pašalpų lėšų) išlaidas nurodė išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 2.1.1.1.1.1 „Darbo užmokestis pinigais“, o ne išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 2.7.3.1.1.1 „Darbdavių socialinė parama“.

5. Vasaros atostogų metu (už liepos, rugpjūčio mėn.) priskaitytos faktinės darbo užmokesčio išlaidos nebuvo skirstomos pagal išlaidų susidarymo mėnesius. Todėl birželio mėn. faktinėms išlaidoms priskirta 81,9 tūkst. Lt liepos mėnesio ir 51,7 tūkst. Lt rugpjūčio mėnesio faktinių darbo užmokesčio išlaidų.

6. Per 2009 m. gautos pajamos nebuvo apskaitomos 400 sąskaitoje „Biudžetinių įstaigų pajamos“ ir pervedamos į Savivaldybės biudžetą. Pažeisti Apskaitos taisyklių 308 p. ir 2007 m. lapkričio 29 d. Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-383 patvirtintų „Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto projekto rengimo, vykdymo, biudžeto asignavimų administravimo ir atskaitomybės taisyklių“ (pakeitimas 2008 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T-432) 56, 58 p. reikalavimai. Gautos pajamos neatvaizduotos Biudžetinių įstaigų pajamų, gautų už teikiamas paslaugas, įmokų į biudžetą 2009 m. gruodžio 31 d. apyskaitoje. Į biudžetą nebuvo pravedta 29,9 tūkst. Lt gautų pajamų.

Pareikšta sąlyginė nuomonė

Rekomendacijų įgyvendinimo planą ir informaciją apie jų įgyvendinimą Balsių pagrindinė mokykla buvo <u>įpareigota pateikti iki 2010-07-16</u>	Pateikė pavėluotai - 2011-01-27 raštas Nr. S-20
1. Sąskaitoje 02 „Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)“ apskaitomą sumą sumažinti 1,1 tūkst. Lt, o 250 sąskaitoje „Ilgalaikio turto fondas“ – padidinti 1,1 tūkst. Lt.	Koregavimai atlikti.
2. Vadovautis finansinės atskaitomybės sudarymą reglamentuojančių teisės aktų ir Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimų nuostatomis audito ataskaitoje paminėtais atvejais.	Apskaita pradėta tvarkyti pagal nuo 2010-01-01 įsigaliojusius VSAFAS.
Nuo 2010 m. sausio 1 d. Mokykla buhalterinę apskaitą tvarko pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, todėl rekomendacijų dėl nustatytų apskaitos tvarkymo neatitikimų 2009 m. neteikiame.	
2009 METŲ FINANSINIO AUDITO PAKRUOJO RAJONO KLOVAINIŲ PAGRINDINĖJE MOKYKLOJE ATASKAITA	
Audito metu nustatyti dalykai	
1. 2009 m. sausio 31 d. būklei nustatytas etatų skaičius neviršytas, tačiau valytojo pareigybei skirti 3,75 etato padidinti iki 4,25 etato, t.y. Mokykloje valytojams skirta 0,5 etato daugiau, negu nustatyta savivaldybės tarybos sprendimu. Nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. sargo pareigybei patvirtinti 2,0 etatai padidinti iki 2,75 etato, t.y. viršyta 0,75 etato. Virėjo pareigybei skirta 1,5 etato, faktiškai užimta 1,75 etato, t.y. viršyta 0,25 etato. Paminėtais atvejais Mokykloje nebuvo vadovaujamosi Savivaldybės tarybos pareigybėms nustatytais etatų dydžiais.	
2. Mokykla nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija (patvirtinta 2003 m. liepos 3 d. Finansų ministro įsakymu Nr. 1K-184, su pakeitimais) paskirstydama išlaidas pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje 4,9 tūkst. Lt darbdavių socialinės paramos (išeitinių išmokų lėšų) išlaidų nurodė išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 2.1.1.1.1.1 „Darbo užmokestis pinigais“, o ne išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 2.7.3.1.1.1 „Darbdavių socialinė parama“.	
3. Per 2009 m. gautos pajamos nebuvo apskaitomos 400 sąskaitoje „Biudžetinių įstaigų pajamos“ ir pervedamos į Savivaldybės biudžetą. Pažeisti Apskaitos taisyklių 308 p. ir 2007 m. lapkričio 29 d. Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-383 patvirtintų „Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto projekto rengimo, vykdymo, biudžeto asignavimų administravimo ir atskaitomybės taisyklių“ (pakeitimas 2008 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T-432) 56, 58 p. reikalavimai. Į biudžetą nebuvo pravesta 14,1 tūkst.Lt gautų pajamų.	
Pareikšta sąlyginė nuomonė	
Rekomendacijų įgyvendinimo planą ir informaciją apie jų įgyvendinimą Klovainių pagrindinė mokykla buvo <u>įpareigota pateikti iki 2010-08-12</u>	Pateikė pavėluotai - 2011-01-26 raštu Nr. 11
1. Vadovautis Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimais rajono ugdymo įstaigoms patvirtintais pareigybių ir etatų sąrašais, kad būtų užtikrintas teisingas pareigybei skirtų etatų skaičiaus naudojimas.	Nuo 2010-01-01 mokykloje vadovaujamosi Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimais patvirtintais etatų sąrašais Direktorius pavaduotoja V. Pėželienė įpareigota sekti pedagoginių darbuotojų etatų sąrašė nurodytus dydžius, o mokyklos sekretorė - mokyklos aplinkos darbuotojų etatų sąrašė nurodytus dydžius.
2. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija išeitines pašalpas priskirti ekonominės klasifikacijos straipsniui „Darbdavių socialinė parama“.	2010 metais atleistų darbuotojų išeitinės pašalpos buvo priskirtos ekonominės klasifikacijos straipsniui "Darbdavių socialinė parama".
Nuo 2010 m. sausio 1 d. Mokykla buhalterinę apskaitą tvarko pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, todėl rekomendacijų dėl nustatytų apskaitos tvarkymo neatitikimų 2009 m. neteikiame.	
2009 METŲ FINANSINIO AUDITO PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS ROZALIMO SENIŪNIJOJE ATASKAITA	

Audito metu nustatyti dalykai

1. Nuo 2009 m. pradžios iki 2009 m. lapkričio 19 d. apskaitą tvarkė vyresnioji buhalterė Nastazija Šumskienė, nuo 2009 m. lapkričio 12 d. iki metų pabaigos – Violeta Remeikienė, 2009 m. finansinę atskaitomybę rengė Danutė Vidginienė, pradėjusi tvarkyti Rozalimo seniūnijos apskaitą nuo 2010 m. sausio 4 d.
2. Kasininko funkcijas vykdyti buvo pavesta vyr. specialistei V. Remeikienei, tačiau gautas kasos pajamas (už paslaugas, patalpų nuomą, vietinę rinkliavą) į banką nuolat įnešdavo vyresniąja buhalterė dirbusi N. Šumskienė, kuriai nepavesta atlikti kasos operacijų. Taip pat vykdė jai nepavestas pavedimų lėšų kasos kasininko funkcijas, pati išrašydavo kasos išlaidų ir kasos pajamų orderius. Su N. Šumskiene nesudaryta materialinės atsakomybės sutartis. Kasininko funkcijas atliekanti darbuotoja pasirašytinai nesupažindinta su Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklėmis – tuo nesilaikyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 17 d. nutarimu Nr. 179 patvirtintų taisyklių 23 p. nuostatų. Su kasos dokumentais nepateikti gryną pinigų priėmimo kvitai, pagal kuriuos buvo išrašyti kasos pajamų orderiai — tuo nesilaikyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 17 d. nutarimu Nr. 179 patvirtintų taisyklių 10 p. nuostatų.
3. 2009 m. nesilaikant Apskaitos taisyklių, apskaityta 90175,13 Lt pašalpoms skirtų lėšų — įrašai buvo atlikti ne tose buhalterinėse sąskaitose. Pavedimų lėšų apskaita netvarkoma pagal lėšų pavedimams atlikti davėjus ir kiekvieną pavedimą.
4. Rozalimo seniūnija išskaičiuota iš darbo užmokesčio gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) skolą Valstybinei mokesčių inspekcijai apskaitydavo 173 sąskaitos „Atsiskaitymas su biudžetu“ kredite. Išskaičiuotas GPM buvo nuolat pravedamas ne Valstybinei mokesčių inspekcijai, bet Pakruojo rajono savivaldybės administracijai debetuojuant 173 sąskaitą. Faktiškai seniūnija neturėjo pagrindo šiam įrašui. Audito metu nebuvo pateikti dokumentai, kuriais nustatyta tokia atsiskaitymo su Valstybine mokesčių inspekcija tvarka, nenustatytos kontrolės procedūros. Apskaitos politikoje, patvirtintoje Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktorės 2005 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. 439, taip pat nenustatyta galimybė atlikti tokias operacijas.
5. 2009 m. nesilaikant Apskaitos taisyklių apskaityta 1101,70 Lt pajamų lėšų. Sumokėjus už paslaugas, nebuvo priskaitomas įsiskolinimas biudžetui. 2009 m. gruodžio mėn. M/O 2 (100 sąskaita „Biudžetinių lėšų sąskaita banke“) neapskaitytos penkios piniginės operacijos: 438,99 Lt pajamų, 438,99 Lt išlaidų. Taip pat nėra įrašų apie šias ūkines operacijas didžiojoje knygoje.
6. 2009 m. seniūnijoje netvarkomas Pakruojo ūkininkų kredito unijoje atidarytos banko pavedimų lėšų sąskaitos apskaitos registras, piniginės operacijos iš šios sąskaitos neatvaizduotos didžiojoje knygoje. 2009 m. pavedimų lėšų kasoje buvo užpajamuota 47701,31 Lt daugiau, negu, kad turėjo būti pagal šios rūšies lėšų kasos apskaitos registrą. Kadangi seniūnijoje nebuvo tvarkomas Pakruojo ūkininkų kredito unijoje atidarytos pavedimų sąskaitos apskaitos registras, negalime nustatyti, ar visos lėšos panaudotos pagal paskirtį ir ar piniginių lėšų ir atsiskaitymo sąskaitų likučiai teisingai atvaizduoti apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje.

Atsakyta pareikšti nuomonę

Rekomendacijų įgyvendinimo planą ir informaciją apie jų įgyvendinimą Rozalimo seniūnija buvo įpareigota pateikti iki 2010-09-23	Pateikė pavėluotai - 2010-09-27 raštu Nr. S-160, papildomai 2011-02-07 raštu Nr. S-327(8.14)
1. Paskirti Rozalimo seniūnijos apskaitos tvarkytoją.	Savivaldybės administracijos direktorės įsakymu patvirtintame pareigybės aprašyme Rozalimo seniūnijos apskaitą priskirta tvarkyti savivaldybės administracijos Apskaitos skyriaus vyresniajai buhalterei D.Vidginienei. <i>Pastaba.</i> Faktiškai apskaitos tvarkytojas yra savivaldybės administracijos Apskaitos skyrius (nepaskirta įsakymu).
2. Parengti Apskaitos politiką, atitinkančią Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, ir patvirtinti sąskaitų planą.	Pranešta, kad sąskaitų planas patvirtintas savivaldybės administracijos direktorės 2009-12-28 įsakymu Nr. A-551, Apskaitos politiką parengs įmonė, diegianti VSAFAS informacinę sistemą. <i>Pastaba.</i> Apskaitos tvarkymas pagal VSAFAS savivaldybėje įsigaliojo nuo 2010 m. sausio 1 d., bet Apskaitos politika nebuvo parengta ir jos laikomasi.
3. Patvirtinti asmenų, kurie turi teisę rengti ir pasirašyti arba tik pasirašyti apskaitos dokumentus, sąrašą ir jų parašų pavyzdžius.	2010-09-20 Rozalimo seniūnijos seniūno įsakymu Nr. V-5 patvirtintas seniūnijos darbuotojų, kurie turi teisę rengti ir pasirašyti apskaitos dokumentus sąrašas. Papildomai pateiktas savivaldybės direktorės 2010-06-07 įsakymu Nr. A-311a patvirtintas savivaldybės administracijos Apskaitos skyriaus darbuotojų sąrašas ir parašų pavyzdžiai.
4. Nustatyti seniūnijos darbuotojų atsakomybę už ūkinių operacijų atlikimą, jų įforminimą, taip pat buhalterinei apskaitai ir kontrolei reikalingų dokumentų perdavimą apskaitą tvarkantiems darbuotojams.	<i>Rekomendacijos įgyvendinimo terminą seniūnija nusistatė iki 2010-10-15. Vėliau informacijos apie pasirinktas priemones ir jų įgyvendinimą nepateikė.</i>

5. Užtikrinti, kad numatomi sprendimai dėl valstybės ir savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo, taip pat dėl išpareigojimų tretiesiems asmenims pagal kompetenciją būtų derinami su darbuotoju, atsakingu už išankstinę finansų kontrolę.	<i>Informacija apie rekomendacijos planuojamą įgyvendinimą nepateikta.</i>
6. Paskirti už išankstinę finansų kontrolę atsakingą asmenį.	<i>Planuojama iki 2011-06-30 papildyti savivaldybės administracijos Apskaitos skyriaus vyresniosios buhalterės pareigybes aprašymą paskiriant ją atsakinga už išankstinę finansų kontrolę.</i>
7. Supažindinti darbuotoją, kuriam pavesta vykdyti kasininko funkcijas, su Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklėmis.	Kasininkė pasirašytinai supažindinta su savivaldybės administracijos direktorės 2005-09-27 įsakymu Nr. A-439 patvirtinta kasos darbo organizavimo tvarka.
8. Nurodyti, kad priimant į kasą pinigus, gautus pagal grynujų pinigų priėmimo kvitus (ar kt.), būtų pateikiami ir saugomi kartu su kasos dokumentais grynujų pinigų priėmimo kvitai (ar kt.).	Nurodyta kasininkei, kad su visais kasos dokumentais buhalterei būtų pateikti ir grynujų pinigų priėmimo kvitai.
9. Kreiptis į savivaldybės tarybą dėl šildymo paslaugos kainos (ar metodikos) nustatymo.	2010 m. spalio mėn. kreipėsi į savivaldybės administracijos komunalinio ūkio vyriausiąjį specialistą ir Turto ir investicijų skyriaus vedėją, siūlė pateikti savivaldybės tarybai sprendimo projektą dėl kainų metodikos nustatymo. <i>Sprendimo projektas dėl kainų (ar metodikos) nustatymo savivaldybės tarybai nebuvo teikiamas.</i>
Kadangi nuo 2010 m. sausio 1 d. apskaita turi būti tvarkoma pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, konkretnių rekomendacijų dėl audito metu nustatytų apskaitos trūkumų neteikiame.	
PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2009 M. BIUDŽETO ĮVYKDYMO ATASKAITOS AUDITO ATASKAITA	
Audito metu nustatyti dalykai	
1. Imant paskolas, savivaldybės iš paskolos finansuojamų objektų sąrašai ne visais atvejais parengti laikantis šio reikalavimo — sąrašuose neįvardinti konkretūs investiciniai projektai (ES) ir kiekvienam jų skirta suma. Savivaldybės administracija skirsto ir perskirsto paskolos lėšas konkrečioms projektams, nors lėšas konkrečioms tikslams skirstyti teisę turi tik savivaldybės taryba. Savivaldybės administracijoje informacija apie investicinių projektus — jų apskaitą, administravimą, vykdymo eigą, finansavimą — nėra aiški ir lengvai prieinama (pateikiama) tiek vadovybei — reikalingiems sprendimams priimti, tiek trečioms šalims.	
2. Atliekant savivaldybės biudžetinėse įstaigose finansinius auditus pastebėta, kad įstaigos ne visada inventorizuoja skolas, tik kai kuriais atvejais tarpusavio skolas suderina ir įformina tai suderinimo aktais. Savivaldybės administracijos Finansų skyrius neinventorizavo įsiskolinimų kredito įstaigoms ir jų nesuderino suderinimo aktais. Manome, kad tai itin reikalinga atsižvelgiant į šio laikmečio finansinę situaciją, su tuo susijusias rizikas ir šiuo metu savivaldybėje esamą paskolų ir už jas mokamų palūkanų apskaitos sistemą.	
3. Savivaldybės administracijos Finansų skyriuje nepaskirti darbuotojai, kuriems pavesta atliekant vienas ar kitas ūkines operacijas vykdyti išankstinę kontrolę.	
4. Rengiant savivaldybės suvestinę Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo ataskaitą Finansų skyrius, išrašydamas kreditinį įsiskolinimą dėl paimtų paskolų, remiasi <i>siavo</i> disponuojama apskaitos informacija apie gautas paskolas, šioje suvestinėje ataskaitoje išrašyti duomenys neatitinka įstaigų ataskaitose išrašytų duomenų.	
Pareikšta sąlyginė nuomonė	
Rekomendacijų įgyvendinimo planą ir informaciją apie jų įgyvendinimą Pakruojo rajono savivaldybės administracija buvo įpareigota pateikti iki 2010-09-17	Pateikė pavėluotai - 2010-08-24 įsakymas Nr. A-510
1. Paskirti Finansų skyriuje už išankstinę finansų kontrolę atsakingus asmenis finansuojant įstaigas biudžeto ir paskolų lėšomis, kurie vizuotų ūkinių operacijų dokumentus, parašu ir data patvirtintų, kad išpareigojimas ar ūkinė operacija yra teisėti, dokumentai, susiję su šios operacijos atlikimu, yra tinkamai parengti ir kad jai atlikti pakaks patvirtintų biudžeto asignavimų, paskolos ar kt. lėšų.	Pranešta, kad už išankstinę kontrolę paskirta atsakinga Finansų skyriaus vyresnioji specialistė R. Stalionienė.

<p>2. Nurodyti savivaldybės įstaigoms (savivaldybės administracijos padaliniais) atlikti metinę inventorizaciją pagal Inventorizacijos taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 719 (2008 m. balandžio 17 d. nutarimo Nr. 370 redakcija), inventorizuoti tarpusavio skolas ir jas suderinti suderinimo aktais.</p>	<p>Pranešta, kad biudžetinių įstaigų vadovai žodžiu įpareigoti vadovautis nustatytais inventorizavimo taisyklėmis <i>Tai užtikrinančios priemonės neparinktos.</i></p>
<p>3. Parengti Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus atitinkančia Apskaitos politiką, patvirtinti apskaitos registru sąrašą.</p>	<p><i>Rekomendaciją planuojama įgyvendinti iki 2011-07-01.</i> Išdo sąskaitų planas ir apskaitos politika patvirtinta administracijos direktorės 2009-12-31 įsakymu Nr. A-560. <i>Pastaba.</i> Apskaitos tvarkymas pagal VSAFAS savivaldybėje įsigaliojo nuo 2010 m. sausio 1 d., bet Apskaitos politika nebuvo parengta ir jos laikomasi. <i>Informacija apie apskaitos registru sąrašą nepateikta.</i></p>

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2009 M. NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIO TURTO IR PATIKĖJIMO TEISE VALDOMO VALSTYBĖS TURTO ATASKAITOS AUDITO ATASKAITA

Audito metu nustatyti dalykai

1. Statistinėse VT-01 ir VT-02 ataskaitose įrašyta nefinansinio turto 543,6 tūkst. Lt mažiau, negu įrašyta įstaigų balansuose (Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Kultūros skyrius – 2185,1 tūkst. Lt mažiau statistinėje turto ataskaitoje, "Žemynos" pagrindinė mokykla – 89 tūkst. Lt mažiau, Sporto centras – 17,6 tūkst. Lt mažiau. Pakruojo kultūros centras — 1108,8 tūkst. Lt daugiau statistinėje turto ataskaitoje, Linkuvos kultūros centras — 617,7 tūkst. Lt daugiau (ataskaitinio laikotarpio pabaigai įstaiga neturėjo jai perduoto nefinansinio turto - perdavimo aktai pasirašyti tik 2010 m. vasario mėn.))
2. Asignavimų valdytojai Pažymoje dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos (priedas prie Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 m. apyskaitos, forma Nr. 3) neteisingai nurodė turto įsigijimą pagal šaltinius: neatlygintinai iš savivaldybės biudžetinės įstaigos padalinio – savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir statybos skyriaus gautas ilgalaikis turtas savivaldybės administracijos Apskaitos skyriuje atvaizduotas kaip gautas iš kitų ūkio subjektų, vertė 11901,5 tūkst. Lt, Linkuvos socialinių paslaugų centre atvaizduotas kaip gautas iš kitų šaltinių, vertė 802,7 tūkst. Lt.
3. Savivaldybės įstaigos turi nekilnojamojo turto, kurio nenaudoja savo veikloje. Pagal paklausimą ne visos savivaldybės įstaigos ir administracijos padaliniai laiku pateikė informaciją (arba negalėjo jos pateikti) apie turimą nenaudojamą nekilnojamąjį turtą. Savivaldybė neturi tikslų duomenų, koks ir kokios vertės asignavimų valdytojams perduotas turtas yra nenaudojamas. Yra atvejų, kai turtas neapdraustas ar kitaip neapsaugotas nuo grobstymo ir niokojimo.
4. Vietinio ūkio ir statybos skyriuje apskaitomo nematerialiojo turto vertė 452,2 tūkst. Lt. Turta sudaro kompiuterio programos, licencijos, dokumentų, reikalingų Pakruojo dvaro centrinių rūmų restauracijai, parengimas, detalieji planai ir topografinės nuotraukos. Pagal apskaitos duomenis dalis nematerialus turto buvo įsigyta 2005-2006 metais arba dar anksčiau. Turto nusidėvėjimas būv neskaičiuojamas. Vadovaujantis apskaitos taisyklėmis ir atsižvelgiant į turto panaudojimo galimybes, dauguma apskaitomo nematerialaus turto turėjo būti nudėvėta ir nurašyta. Vietinio ūkio ir statybos skyriaus 2009 m. finansinėje atskaitomybėje duomenys apie nematerialų ilgalaikį turtą yra netikslūs.
5. Vietinio ūkio ir statybos skyriuje 2009-12-31 būklei buvo apskaitomos 26926,7 tūkst. Lt vertės nebaigtos statybos ir ilgalaikio turto kūrimo išlaidos (019 sąskaita). Šioms išlaidoms nepagrįstai priskirta 122,5 tūkst. Lt nematerialiojo turto ir 8,0 tūkst. Lt finansinio turto (dalinininko - Pakruojo rajono savivaldybės – įnašas, steigiant Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centrą) įsigijimo išlaidų suma.
6. Pagal Vietinio ūkio ir statybos skyriaus pateiktą informaciją, vykdomų ir/arba artimiausioje ateityje planuojamų tęsti projektų (darbų) išlaidos 2009 m. pabaigoje sudarė 17380,3 tūkst. Lt. Likusių nebaigtos statybos vertę sudarė atliktų, bet neperduotų įstaigoms rekonstrukcijų ir remontų darbų vertės, taip pat nurašytinų iš apskaitos (neplanuojamų tęsti ar nesant kam perduoti ir kt.) darbų vertės – 9415,9 tūkst. Lt. Nepadidinus rekonstruoto turto vertės, finansinėje atskaitomybėje pateikiama neteisinga informacija apie savivaldybės turtą vidaus ir išorės informacijos vartotojams, ataskaitose padidinta turto vertė.
7. 2009 m. pabaigai statistinės turto ataskaitos formoje Nr. VT-02 (už savivaldybę) II dalyje „Finansinis turtas ir įsipareigojimai“ nurodyta: piniginių lėšų (grynų pinigų ir indėlių) 169,6 tūkst. Lt mažiau, savivaldybės akcijų ir kito kapitalo - savivaldybės akcijų ir kito kapitalo – 60,2 tūkst. Lt daugiau, įsipareigojimų už savivaldybės ilgalaikės skolos vertybinius popierius - **14 831 tūkst. Lt daugiau (savivaldybė jų neturi!)**, gautų paskolų - 900,6 tūkst. Lt mažiau, kitų mokėtinų sumų – 2950,1 tūkst. Lt mažiau, kitų savivaldybės gautinų sumų - 6,4 tūkst. Lt mažiau.

8. Audito metu nustatytais atvejais nebuvo vykdomas Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimų monitoringas (stebėseną), delsiama vykdyti savivaldybės tarybos sprendimus dėl turto perdavimo (konkretūs atvejai pateikti audito ataskaitoje). Dėl šių priežasčių iškreipiami turto apskaitos duomenys, vidaus ir išorės finansinės atskaitomybės vartotojai gauna netikslią informaciją, turto valdytojo apskaitos registruose nefiksuojami duomenys apie turtą, kuris neperduotas pagal perdavimo – priėmimo aktus, tačiau faktiškai yra naudojamas.

9. Pagal minimalius Finansų kontrolės reikalavimus tas pats asmuo negali vykdyti išankstinės, einamosios ir paskesniosios finansų kontrolės. Tačiau rengiant savivaldybės tarybos sprendimų projektus ir turto perdavimo aktus realiai tiek visas kontrolės funkcijas, tiek techninį darbą atlieka tas pats asmuo, einantis Investicijų ir turto valdymo skyriaus vedėjo pareigas. Kadangi apart kitų vykdomų funkcijų tik skyriaus vedėjas ir viena skyriaus vyriausioji specialistė, atlieka su turto valdymo apskaita ir turto perleidimu susijusias funkcijas, manome, kad savivaldybėje šioms funkcijoms atlikti ir turto valdymo sistemai kurti nėra pakankamų žmogiškųjų išteklių. Ne vienus metus savivaldybėje buvo apleista turto valdymo apskaitos sritis, todėl einamuoju laikotarpiu reikia atlikti ne tik einamuosius darbus, bet ir sisteminti praėjusiais laikotarpiais vykdytas operacijas, jungti jas į informacinę sistemą. Patenkinama savivaldybės turto valdymo apskaita negalima be tinkamai parengtų informacinių technologijų panaudojimo.

Pareikšta sąlyginė nuomonė

Rekomendacijų įgyvendinimo planą ir informaciją apie jų įgyvendinimą Pakruojo rajono savivaldybės administracija buvo **įpareigota pateikti iki 2011-01-28**

2011-02-08 raštu Nr. S-315-(8.20) prašoma atidėti rekomendacijų įgyvendinimo plano pateikimą iki 2011-02-28

1. Audito metu nustatytais atvejais ištaisyti neatitikimus tarp nekilnojamojo turto buhalterinės apskaitos registrų ir Nekilnojamojo turto registro įrašų. Taip pat suderinti kitus nekilnojamojo turto įrašus apskaitoje su Nekilnojamojo turto registro įrašais (pagal pavadinimus ir kt. duomenis) ir ištaisyti nustatytus neatitikimus.

2. Rengiant savivaldybės tarybos sprendimų projektus, susijusius su turto perdavimu tarp įstaigų ir administracijos padalinių, nustatyti procedūras, užtikrinančius priimančių ir perduodančių turtą šalių apskaitos duomenų suderinimą.

3. Suvestinės Turto ataskaitos duomenų teisingumui užtikrinti rekomenduojame nustatyti sudarytos ataskaitos (VT-01 ir VT-02) finansinio turto dalies derinimą su Finansų skyriaus atsakingais darbuotojais.

4. Siekiant užtikrinti efektyvų savivaldybės turto valdymą ir turto išsaugojimą nuo suniokojimo, surinkti visą informaciją apie asignavimų valdytojų veikloje nenaudojamą nekilnojamąjį turtą. Priimti sprendimus dėl turto tolimesnio naudojimo/pardavimo bei turto apsaugos nuo suniokojimo.

5. Statistikos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti patikslintą 2009 m. Turto ataskaitą, užpildytą, vadovaujantis ataskaitų pildymo paaiškinimais ir audito ataskaitoje išdėstytomis pastabomis.

<p>6. Siūlome Investicijų ir turto valdymo skyriuje darbui su turto valdymo apskaita ir su turto perleidimu susijusiomis funkcijoms atlikti skirti dar vieną darbuotoją, tuo pačiu užtikrinant, kad Investicijų ir turto skyriaus vedėjas turėtų galimybę organizuoti ir kontroliuoti skyriuje atliekamus darbus bei panaudoti savo kūrybinį potencialą savivaldybės turto sistemos ir kitų sričių tvarkymui.</p>	
<p>7. Siūlome pasirūpinti, kad diegiant kompiuterines programas pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, būtų kuriamas ir turto valdymo modulis, kuriame būtų kaupiama informacija apie savivaldybės turtą (valdymas, naudojimas, perleidimas, teisinė registracija ir kt.).</p>	

Savivaldybės kontrolierė

Irena Urmonienė